

remiss@boverket.se

Dnr: 243/2025, 10297/2025, 242/2025, 241/2025, 246/2025,

Boverkets remisser om EPBD

Detta är ett samlat remissvar för samtliga nio remisser enligt nedan:

- Dnr 243/2025:
 - Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader, BFS 20XX:A26,
- Dnr 10297/2025:
 - Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning,
 - BFS 20xx:A27
 - BFS 20xx:A28
 - BFS 20xx:A29
 - BFS 20xx:A30
 - BFS 20xx:A33
- Dnr: 242/2025:
 - Remiss om förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader.
- Dnr: 241/2025:
 - Remiss om förslag till ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:5) för certifiering av energiexpert.
- Dnr: 246/2025:
 - Remiss om Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om hållbar mobilitet.

Om Installatörsföretagen

Vi är en bransch- och arbetsgivarorganisation med 4 500 medlemsföretag som ser till att funktioner som vatten, el, värme, kyla, ventilation, larm och fiber fungerar i byggnader och verksamheter. I företagen finns omkring 65 000 medarbetare.

Sammanfattning

Vi ser positivt på ambitionen i det reviderade EPBD-direktivet och att det ska införas i svensk rätt. Samtidigt bedömer vi att de föreslagna föreskrifterna, i sin nuvarande utformning, riskerar att sänka ambitionsnivån för energieffektivisering, minska styrkraften i regelverket och försvaga förtroendet för energiprestanda-begreppet.

Vår samlade bedömning är att förslagen i flera centrala delar:

- leder till lägre krav än dagens svenska praxis, särskilt för nya byggnader,
- ytterligare frikopplar energiprestandatal från verklig energianvändning i drift, vilket skapar felaktiga incitament samt
- medför ökad risk för snedvriden konkurrens på marknaden för energiexperter och energideklarationer.

Vidare är vi kritiska till att utgångspunkten är en juridisk minimiimplementering snarare än en ändamålsenlig tillämpning av direktivet med kostnadseffektivitet för företagen.

Regelverket bör i stället utformas så att det driver faktisk energieffektivisering, stärker kopplingen till verklig energianvändning och säkerställer robust tillsyn och förtroende.

Ändamålsenlig implementering i stället för genomförande på miniminivå

I förslaget anges att syftet är att genomföra direktivet på miniminivå. Vi ifrågasätter denna utgångspunkt. Det centrala för ett konkurrenskraftigt näringsliv är att värdet överstiger kravet på insatser. Detta bör i stället vara centralt vid genomförandet av direktivet i svensk lag och reglering. Flera delar i förslaget, speciellt relaterat till beräkningen av energiprestandatalet, kan i teorin låta som att det kräver mindre. Men i verkligheten blir det mindre pragmatiskt, leder till fler subjektiva bedömningar, och i slutändan ett begränsat värde av den teoretiska beräkningen. Det leder till mindre kostnadseffektiv hantering än att den hade anpassats till vad som pragmatiskt går att följa upp, till exempel vad avser vilka energiposter som inkluderas och som också är möjliga att mäta i byggnadens verkliga energianvändning.

Vi hade velat se ett genomförande som beaktar byggnadens verkliga energianvändning i mycket större grad eftersom det skulle leda till:

- Bättre överensstämmelse mellan kostnadseffektivitet i åtgärderna och den energiprestanda som redovisas
- Mer incitament att skapa energieffektiva installationssystem
- Ett bättre verktyg för fastighetsägare och aktörer att använda energideklarationer till att faktiskt bedöma byggnadens funktion och potentiella förbättringar.

Regelverket riskerar att innebära en ambitionssänkning

Enligt Boverkets egen bedömning innebär de föreslagna föreskrifterna i flera fall lägre krav än dagens nivåer i BBR, särskilt för nya byggnader. Detta är problematiskt i ljuset av direktivets syfte att successivt höja minimiprestandan.

Att medvetet avstå från att gå längre än direktivets minimikrav innebär att det svenska regelverket inte bidrar till att driva energieffektiviseringstakten framåt, trots att detta är ett uttalat syfte i EPBD. Det är samtidigt ett verkligt problem idag att energieffektivisering inte genomförs trots att den är lönsam.

Energieffektiviseringstakten är beroende av att marknaden får incitament och det ger inte de föreslagna föreskrifterna. I stället ger de incitament till pappersprodukter som kommer få liten påverkan på den verkliga energianvändningen.

Avståndet mellan verklig energianvändning och energiprestandatal ökar

Den nya metoden med energiprestandatal innebär att uppmätt energianvändning blir ännu mer fränkopplad från energiprestandatalet än dagens primärenergital.

Normaliseringsmetoden, liksom tillhörande antaganden och schablonvärden, riskerar att skapa betydande variationer i resultaten och gör det möjligt att presentera teoretiska värden som inte nödvändigtvis speglar den faktiska energianvändningen. Detta innebär att avsevärda resurser kan komma att behöva avsättas för beräkningar som i praktiken har begränsad relevans för fastighetsägare, byggentreprenörer och installatörer. I stället leder det till ett ökat behov av konsultinsatser och juridisk expertis, utan att det resulterar i någon reell förbättring av byggnadens faktiska energiprestanda.

Konsekvenserna är allvarliga:

- verklig effekt av åtgärder slår inte igenom fullt ut i E-talet,
- E-talet kan förbättras utan att faktisk energianvändning gör det,
- åtgärder som fungerar väl i drift kan framstå som mindre lönsamma,
- detta leder till att färre åtgärder uppfyller kraven på "lönsamhet" – och därmed inte måste genomföras enligt anpassningsreglerna och
- färre åtgärder anses lönsamma även i energideklarationerna och kan urvattna definitionen av om befintliga byggnader är A0-byggnader eller inte.

Detta leder till en systematisk underskattning av energieffektiviseringspotentialen som minskar incitamenten att arbeta med energieffektiva installations- och energisystem i byggnaderna.

Allt fler krav får dessutom beroenden till varandra. Bland annat kopplas villkor för grön finansiering av fastigheter via EU:s taxonomiförordning till energiklasser i energideklarationen, vilket gör att krav som styrs via E-tal riskerar att tappa styrkraft och träffsäkerhet i förhållande till syftet med regelverken. Taxonomiförordningen, energideklarationerna och byggreglerna har också olika syften vilket gör det extra

viktigt hur definitionerna och metoderna ser ut och där det blir problematiskt om bara ett perspektiv beaktas när andra regelverk med andra syften pekar på samma definitioner och metoder.

Byggreglernas krav på energihushållning blir alltså i praktiken inte bara byggregler längre och därför behöver även bakomliggande metoder säkerställa träffsäker tillämpning som ger tänkta effekter och kostnadseffektivitet totalt sett.

Teoretisk och normaliserad beräkning vs verkligt förväntad användning

Energiprestandatalets syfte är att spegla byggnadens energitekniska egenskaper och enligt förslaget ska det inte påverkas av hur en enskild byggnad används. Vi vill dock tydligt invända mot detta synsätt. En byggnad utan syfte - en tänkt användning och användare (boende, verksamheter, hyresgäster) - har inget existensberättigande. Om allt som relaterar till användningen av en byggnad normaliseras bort, tappar driftsfallen sin relevans och själva beräkningen av energianvändningen reduceras till att endast påverkas av de statiska, tekniska egenskaperna. Detta innebär i praktiken att man bortser från faktiska användningsmönster och därmed urholkar möjligheten att påverka verklig energianvändning. Att enbart fokusera på statiska tekniska egenskaper, utan att ta hänsyn till driftsfallet, leder till att merarbetet och merkostnaderna ökar, samtidigt som styrningen mot verklig energieffektivisering försvagas. Om endast dessa tekniska egenskaper ska ligga till grund för kraven, blir det mer relevant att enbart kravställa exempelvis U-värden och verkningsgrader för värmeåtervinning snarare än årlig energianvändning.

Vidare framhålls i förslaget att metoden för energiprestandaberäkning ska vara öppen för innovation och att alla typer av energieffektiviserande åtgärder på ett teknikneutralt sätt ska kunna avspeglas i energiprestandan. Vi menar att detta inte blir möjligt fullt ut så som förslaget är utformat, när fastslagna värden för kategori-typisk användning är tvunget att användas i stället för verklig användning. Installationstekniska åtgärder är alltid beroende av tänkt användning.

Det anses viktigare att samma värden används för både fastställande av kravnivåer och vid beräkning av enskilda byggnaders energiprestanda, än att värdena faktiskt motsvarar den aktuella användaren. Detta innebär att kraven i första hand blir jämförande, snarare än att svara mot direktivets ambition om minskad faktisk energianvändning.

Det föreslagna regelverket innebär dessutom att skillnaderna mellan en byggnads normaliserade och verkliga energianvändning kommer att öka, vilket även Boverket påpekar. Båda dessa informationsmängder är relevanta men fyller olika syften: den faktiska energianvändningen är avgörande för exempelvis driftkostnader och lönsamhetsbedömningar, medan energiprestandatalet används för jämförelser mellan byggnader. Men om det i praktiken krävs parallella beräkningar för att ta fram både verklig och normaliserad energianvändning, minskar värdet av energiprestandatalet för fastighetsägare och företag. Det innebär främst en ökad administrativ börda och merkostnader. Problemet förvärras ytterligare när lönsamhet och kostnadseffektivitet ska bedömas utifrån E-talet, eftersom investeringar då kan komma att jämföras med

fiktiva besparingar snarare än faktiska, vilket skapar osäkerhet och risk för missvisande slutsatser kring vad som är kostnadseffektivt att genomföra.

Kategoritypisk användning och normalisering

I Boverkets förslag definieras kategoritypisk användning som fem parametrar som ska användas och följas vid normalisering och beräkning av energiprestanda (i stället för faktisk eller avsedd användning):

- Innetemperatur under uppvärmningssäsong
- Innetemperatur under kyla-säsong (där kyla-säsong är relevant)
- Årsmedelflöde av uteluft (ventilationsflöde)
- Genomsnittlig internlast
- Energibehov för tappvarmvatten.

När det kommer till att utforma energisystemen i byggnader är alla dessa av stor vikt för att kunna projektera, beräkna var det finns möjlighet att värmeåtervinna och när, dimensionera utefter effektbehov, med mera. Allt detta påverkas av vilka *faktiska temperaturer* man styr inneklimatet mot, vilket *faktiskt ventilationsflöde* som är nödvändigt för att klara krav på inneklimat och hälsa, vilka *faktiska internlast*er som ger upphov till tillskottsvärme (och kylbehov), samt vilken *verklig tappvarmvattenförbrukning* som förväntas eller finns. Om alla dessa aspekter på förhand är avgjorda kommer inte de verkliga dimensioneringarna eller systemvalen synas mer än marginellt i energiberäkningen.

Det skapar konsekvenser och begränsade incitament för ökad energieffektivitet i:

- Ventilationssystemen
- Värmesystemen
- Kylsystemen
- Styr- och övervakningsstrategier.

Boverket lyfter i sitt resonemang att flera av de parametrar som har fastställda värden faktiskt kan påverkas både av hur byggnaden används och av de energitekniska egenskaperna hos installationssystemen. Till exempel påpekas att det genomsnittliga uteluftsflödet i en byggnad inte bara beror på själva användningen, utan även på om ventilationssystemen arbetar med konstanta eller variabla flöden och på hur effektiv styrningen är. Även installation av energieffektiva armaturer tas upp som exempel: sådana tekniska lösningar kan minska tappvarmvattenanvändningen utan att den faktiska användningen av byggnaden förändras. För att installationssystemens energieffektiviserande åtgärder ska kunna påverka energiprestandatalet, menar Boverket att reglerna utformas så att det är möjligt, även om normaliseringskrav finns.

Det är bra, men inte tillräckligt. Om metoden från början missvisar energiposterna så kommer det vara extremt svårt att gestalta dessa energieffektiviserande åtgärder. Vi kan ta exempel från hur det fungerar idag med tappvarmvattenanvändningen i BBR. Man får tillgodoräkna sig energieffektivisering via snålspolande armaturer enligt BEN. (Med en schablon på 10% av schablonvärdet av tappvarmvatten.) En verklig tappvarmvattenanvändning i en lokalbyggnad kan vara 6 kWh/m²,år och en verklig energibesparing (uppmätt) på 20 %, vilket motsvarar en besparing på 1,2 kWh/m²,år.

Om den verkliga tappvarmvattenanvändningen måste reduceras till en kategoritypisk på $2 \text{ kWh/m}^2\text{,år}$ så innebär en besparing med 10 % (som anges i BEN) en besparing på endast $0,2 \text{ kWh/m}^2\text{,år}$. Besparingen som får tillgodoräknas blir alltså endast 16% av den verkliga besparingen på grund av all normalisering. Den syns inte mer än på sista decimalen i energiprestandatalet. Eftersom nästan alla energiposter som hör ihop med installationssystemen ska normaliseras blir det omöjligt att få till en teknikneutral återspeglning av energieffektiviseringen om vi inte får ta hänsyn till den verkliga användningen.

På samma sätt gäller det ventilationsflöden. Om man från början ska räkna med ett medelluftflöde som är tydligt mindre än det befintliga, så kommer ju energieffektiviseringspotentialen se mindre ut än vad den verkligt är eftersom referensnivån är lägre.

Det är även problematiskt att specifik eleffektanvändning föreslås baseras på kategoritypiskt användande och inte den faktiska användningen då detta inte kommer ge incitament att titta på verkliga funktioner i systemen utan endast det som premieras på pappret.

Definitioner och begrepp

Att ändra definitioner av begrepp, eller ersätta dem med andra, skapar inget mervärde. Det leder till mer förvirring och mindre spårbarhet och mindre möjlighet till nyttjande av exempelvis energimätare och annat som har installerats under nu rådande begrepp och indelning av energiposter. Detta gäller framför allt att ändra A_{temp} , fastighetsenergi och (följaktligen) verksamhets-/hushållsenergi.

A_{temp}

Att åter inkludera garage i A_{temp} innebär större yta att slå ut energin på, risk att uppvärmning av garage framstår som energieffektiv per m^2 trots ökad total energianvändning samt försämrad jämförbarhet med tidigare fastställd energiprestanda hos befintliga byggnader. Mellan en energideklaration och nästa kan energiprestandatalet förbättras kraftigt utan att en enda åtgärd har gjorts. Detta endast på grund av att A_{temp} inkluderar garage.

Fastighetsenergi

I det aktuella författningsförslaget anges att utöver uppvärmning, komfortkyla och tappvarmvatten föreslås att endast energi till ventilation, fast installerad belysning i allmänna utrymmen samt driftsutrymmen och styr- och reglersystem ska räknas in. Kraven justeras i författningsförslaget för att bättre stämma överens med direktivets formuleringar. Begreppet fastighetsenergi tas bort ur energiprestandakravet. Boverket bedömer att förslaget kommer leda till en tydligare gränsdragning mellan byggnadens energianvändning respektive verksamhets- och hushållsenergi.

Vi har flera invändningar mot detta resonemang.

Vi menar att plocka ut enskilda namngivna energiposter ur fastighetsenergin är problematiskt ur ett tillämpningsperspektiv och ifrågasätter varför det skulle vara en fördel för Sverige att strikt följa direktivet på denna punkt? Det vore mer pragmatiskt

och lättare att följa regelverket om definitionerna utgick från praktiska lösningar och fungerande gränsdragningar snarare än enbart direktivets ordalydelse. Eftersom energimätning nästan aldrig sker så uppdelat kommer en sådan teoretisk separering därför leda till ytterligare schabloniseringar och felkällor mellan uppmätta värden och det teoretiska energiprestandatalet.

Att förslaget skulle leda till en tydligare gränsdragning mellan byggnadens energianvändning respektive verksamhets- och hushållsenergi håller vi inte med om. Exempelvis blir det ologiskt att hissar i ett flerbostadshus skulle räknas som hushållsenergi medan belysning i trapphuset klassas som byggnadsenergi – båda har ju samma syfte, att underlätta för boende att ta sig säkert och tillgängligt till sin bostad. Snösmältning i hängrännor och stuprör är ytterligare exempel – vilken "verksamhet" är det som behöver detta? Det är ju en ren byggnadsteknisk funktion och bör därför rimligen ingå i byggnadens energi.

Vidare vill vi uppmärksamma att många energiposter kopplat till installationssystemen riskerar att bli ottydligt definierad. Det gäller bland annat fläktel, el till cirkulationspumpar, och liknande energianvändande komponenter i systemen. Om definitionerna inte är tillräckligt tydliga riskerar viktiga energiposter att förbises, vilket försvårar både uppföljning och incitament för energieffektivisering.

Specifik eleffekt är inte tillräckligt för att genomföra artikel 13.1 i EPBD

Vi välkomnar införandet av krav på specifik eleffektanvändning ur beredskapssynpunkt (jämfört med max installerad eleffekt), men vill understryka att detta inte är tillräckligt för att uppfylla artikel 13.1 i EPBD. Enbart fokus på elanvändning missar viktiga aspekter såsom systemens totala energieffektivitet, injustering och kontroll av både värme-, kyl- och elsystem. Artikel 13.1 kräver bredare systemkrav som omfattar korrekt installation, dimensionering, justering och även hydronisk injustering, samt hänsyn till driftsförhållanden. Vi anser därför att Boverkets förslag behöver kompletteras för att säkerställa att kraven på installationssystemen blir mer heltäckande och i linje med direktivets intentioner.

Risk för snedvriden marknad för energiexperter

Vi vill särskilt uppmärksamma att den certifierade energiexperten får en central och utökad roll enligt det föreslagna regelverket. Energiexperten ska bland annat bedöma om byggnaden uppfyller kriterierna för nollutsläppsbyggnad och avgöra om det finns några lönsamma energieffektiviseringsåtgärder kvar. Om inga sådana åtgärder kan identifieras, anses byggnaden ha nått bästa möjliga energiprestanda och kan tilldelas klass A0 – även om byggnaden inte når klass A eller B enligt skalan.

Vi ser dock allvarliga risker med de föreslagna reglernas konsekvenser för marknaden. Byggnader kan klassas som A0 om inga ytterligare lönsamma åtgärder identifieras.

Redan idag fungerar marknaden för energideklarationer och energiexperter bristfälligt. De som följer regelverket fullt ut behöver lägga mer arbetstid per energideklaration och kostar därför mer. Då uppföljningen av energideklarationerna

är bristfällig tillfaller uppdragen oftare "oseriösa" energiexperter, som inte följer regelverket fullt eftersom de då genomför deklARATIONerna billigare. Kvaliteten på energideklARATIONerna blir därefter. Energiexperten förväntas komma med kostnadseffektiva åtgärdsförslag, men att beräkna och föreslå dessa tar längre tid och utförs därför ofta inte, trots att det borde finnas potential för åtgärdsförslag baserat på byggnadernas förutsättningar.

Om byggnaden då kan bli en A0-byggnad och bli föremål för grön finansiering riskerar trycket öka på energiexperter att inte identifiera några kostnadseffektiva åtgärder. Är tillsynen svag blir marknaden snedvriden, energideklARATIONerna får inte den funktion som är tänkt, och kompetens hos energiexperterna premieras eller säkerställs inte som avsett.

För att råda bot på problemet krävs en mycket mer omfattande tillsyn över själva energideklARATIONerna och energiexperternas arbete. Den skulle behöva vara mycket hårdare för att säkerställa sund konkurrens bland energiexperter, se till att de gör sitt jobb korrekt, och se till att energideklARATIONer utförs så som det är tänkt.

Vi ser det därför som nödvändigt att tillsyn och kvalitetssäkring stärks väsentligt, och att regelverket kompletteras med tydliga riktlinjer för lönsamhetsbedömning samt incitament för att säkerställa att energieffektiviseringsåtgärder identifieras och genomförs där det är möjligt. Detta är avgörande för att regelverket ska få avsedd effekt och bidra till den energieffektivisering som direktivet syftar till.

Avslutande synpunkter

För att regelverket ska få avsedd effekt krävs att:

- ambitionsnivån höjs i förhållande till dagens svenska standard,
- energiprestandamått återkopplas tydligare till verklig energianvändning,
- tillsyn och kvalitetssäkring av energideklARATIONer stärks väsentligt samt
- att genomförande görs med målet om ändamålsenlighet och praktisk genomförbarhet snarare än juridisk minimitillämpning.

Utan dessa justeringar riskerar förslaget att bli ett administrativt system som ser bra ut på papperet men inte levererar den energieffektivisering som direktivet syftar till.

Undertecknande

Med vänliga hälsningar

Johnny Petré
Vd

08 - 762 78 37

johnny.petre@in.se

Terese Kuldkepp
Branschutvecklingschef

08 762 75 67

terese.kuldkepp@in.se